

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת בשלח
שנת תשפ"ז

גליון
קל"ט

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• להתפלל עם הילדים

'ברוך השם שעשיתי משהו השנה, למדתי עם ילדים'.

כשאני שומע מלמדים מתלוננים שקשה להם עם הפרנסה והם חושבים לחפש עבודה אחרת, אני אומר להם: "אתה יכול ללכת לעבוד איפה שאתה רוצה, אבל ספוק - לא יהיה לך במקום אחר; הרגש שמלמד מרגיש: 'ברוך השם שהועילתי משהו השנה' - אין במקום אחר, גם שתדע שפרנסה קשה לכלם, לא רק למלמדים (עין קדושין פב)."

מלמדים עובדים אמנם מאוד קשה, נהיים סחוסים כהגן עד שרואים כוכבים... אבל זה כדאי, כי מרגישים ספוק מאוד מאוד גדול.

זריקה של ח"י רוטל משקה...

מלמדים יקרים, שתדעו שמלמד יכול לפעמים לשנות בית שלם עם ספור אחד קטן שהוא מספר.

אברך ספר לי ספור מאוד יפה על מלמד של מוסדותינו. במשפחה שלהם נהוג שמיד חל המועד שוכרים מכשיר שאפשר לראות בו סרטים, וכל המשפחה מתאספת בבית של הסבא ומסתכלים על הצגה החרדית.

כמה ימים לפני החג שמע הילד שלו שאמא שלו מדברת מהחדשות השמחות שהולכים כבר לשכר את המכשיר שבו הולכים להסתכל על ההצגה החרדית, אמר הילד לאמו: "אמא, את גם הולכת לעשות את מה שהמלמד שלי ספר על האמא החכמה

תינוקות של בית רבן", כל העולם עומד על התורה של הילדים היקרים והמאירים, כי התורה שלהם היא "הכל שאין בו חטא", הילדים עוד לא חטאו אף פעם; זה שילד חולם בשעת התפלה או שהוא חולם לו בשעת הלמודים, זה עדין לא עברה.

מלמד אמר לי שהוא מאוד שבור שהוא לא מגיע מספיק ללמד את השעורים שלו כסדרן בכל התורה כלה על פי סדר הלמוד של רבנו ז"ל (כמבאר בשיחות הר"ן, סימן עו), ואמרתי לו: "סדר דרך הלמוד מיעד לאנשים שלא לומדים כלום במשך היום, אבל אתה הרי יושב עם הילדים ואתה לומד אתם פסוקים של חמש, משניות וגמרא, זה הרבה יותר חשוב מללמד לעצמך, כי זהו תורת חסד". כפי שחכמינו הקדושים אומרים (סנהדרין טז:): על הפסוק (משלי לא, כו): "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה", מהי תורת חסד ומה לא תורת חסד? "תורה ללמדה - זו תורה של חסד", כשלו מלמדים עם ילדים; אפילו אם לומדים רק פסוק אחד של חמש, רש"י קטן, משנה, כמה שורות גמרא - זוהי תורת חסד, "שלא ללמדה - זו היא תורה שאינה של חסד", אם לומדים לעצמנו - זו לא תורת חסד.

רגש שאין בעבודה אחרת

צריכים להחיות את עצמנו מאוד מאוד, ולשמח את עצמנו מאוד מאוד על שאנו זוכים ללמד עם ילדים. וצריכים לשאב מזה ספוק:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲנִי מְבִיאִים לַפְּנֵיכֶם שְׁעוֹר שְׁנִמְסַר עַל יְדֵי רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה שְׁלִיט"א בַּפְּרָשָׁה נִצְבִּים וַיֵּלֶךְ ה'תּשפ"ד.

עבודת החנוכה חשובה מאוד

אשרינו מה טוב חלקנו, שהקדוש ברוך הוא זכה אותנו שאנו יכולים ללמד עם ילדי ישראל.

רבי נתן הקדוש אמר: "אצלי עבודת החנוכה כל כך גדולה - כמו העבודה של לקום בחצות". אם רוצים לקום בחצות צריך ללכת לישון מקדם; בחרף אפשר כבר להתפלל ערבית לפני השעה שש, מיד אחר כך הולכים לישון, ובשעה אחת עשרה כבר קמים, הולכים למקוה ואומרים תקון חצות. ובכל זאת היה רבי נתן נשאר ער, הוא היה מחכה לילדים שלו עד שהם חוזרים מהישיבה, מהתלמוד תורה, כי הוא רצה ללמד אותם לקרא קריאת שמע, לברך בשעת האכילה, ולהגיד אשר יצר. ולכן אנו צריכים להודות להקדוש ברוך הוא שאנו יכולים לעסוק בעבודת הקדש במשך כל היום.

ללמד עם ילדים זה יותר מללמד לעצמנו

מה יכול להיות יותר גדול מהעבודה הקדושה של לשבת עם ילדים וללמד אותם הלכות. וראת שמים, להתפלל ולעשות ברכות. חכמינו הקדושים אומרים (שבט קיט:): "אין העולם מתקיים אלא בשביל הכל"

שיגיד אתם את הפסוקים של אשרי, הללויה, וישוע.

אני יודע שכבר התפללתם שחרית בבית הכנסת, ואתם רוצים להספיק להגיד עכשו כמה פרקי משניות בזמן שהילדים מתפללים, בכל זאת אני מבקש ממכם, עדיף שתתפללו עוד פעם עם הילדים. רבנו ז"ל אמר פעם (לקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן קיא): **"אם היו מניחין מת לעולם הזה להתפלל, בודאי היה מתפלל יפה יפה בכל כוחו"**, אם היו נותנים רשות למי שנופטר לקום מהקבר כדי להתפלל עוד תפלה, כמה יפה הוא היה מתפלל; הוא היה נשאר להתפלל את התפלה היחידה הזאת למשך כל היום.

לחלק פרטיסים לילדים שמתפללים יפה

אפשר להקליט את התפלה במכשיר הקלטה, ולהשמיע את זה אחר כך כשהילדים מתפללים, וכך יהיה אפשר לעבר בין הילדים ולעשות אגירה של חיות מהתפלה, על ידי חלוקת פרטיסים לילדים שמתפללים יפה.

שמעתא בעיא צלותא

לפעמים חושב לו מלמד: 'היום צריכים להתפלל מהר, או שנדלג על כמה קטעים מהתפלה, כי צריכים ללמוד תוספות עמק, ואין זמן לתפלה ארוכה, שתדעו, שזה בדיוק הפוך, אם בא למוד קשה - אז בודאי שעכשו צריכים להתפלל לאט, ואפילו להוסיף עוד קטע לתפלה, כדי לבקש מהקדוש ברוך הוא שיזכו להבין את הלמוד.

צדיקים מפרשים את מאמר חכמינו זכרונם לברכה (מגלה כח): **"שמעתא בעיא צלותא"** צלותא זה לשון של תפלה; צריכים להתפלל ולבקש מהקדוש ברוך הוא שניזכה להבין את הלמוד (עין דברי תורה להרב הקדוש ממונקטש זכותו יגן עלינו, מהדורה קמא אות פב).

באו נספר לילדים ספורים יפים שהם יוכלו להוציא מהם מוסר השכל. ספרו להם ספורים יפים שקרו אתכם, שותרתם ובקשתם סליחה, וכמה יפה היה שבסוף זה היה משתלם.

הדבר הראשון הוא להתפלל

מלמדים יקרים, אני רוצה לבקש ממכם שתכניסו את כל הכוח בתפלה.

מלמד עליה אלי, הוא בקש ממני שאעבר אתו על סדר היום שלו בפתח. והוא אמר לי שהוא מחלק את התפלה שלו לשתיים; בהתחלה מתפללים עד ברוך שאמר, ואחר כך לומדים, ואחרי הלמוד מוציאים עוד פעם את הסדורים ומתפללים מברוך שאמר והלאה.

אמרתי לו שישנה את זה, שיתפללו את כל התפלה ברצף, התפלה צריכה להיות הדבר הראשון של היום, כי את זה עתידים הילדים לקחת אתם לכל החיים, לאורך ימים ושנים.

מילא מלמד של ילדים קטנים, מכתות א' ב', שמרגיש שהתפלה מדי ארפה לו, אצלו זה לא בעיה אם הוא מחלק את התפלה לשתיים, אבל ילדים יותר גדולים מכתה ג' ומעלה, צריכים כבר להתפלל את כל התפלה בבת אחת.

ללמד את הילדים לטל ידים לפני התפלה

צריכים ללמד את הילדים שיטלו ידים לפני שעומדים להתפלל.

אפשר לראות בחורים ואברכים ואפילו יהודים מבגרים שאינם נוטלים ידים לפני התפלה, כי לא למדו אותם כשהיו ילדים.

להתפלל ביחד עם הילדים

צריכים להכניס חיות וחשק בתפלה, ולהתפלל עם נגונים יפים.

שהמלמד ילבש את הכובע והגרטל ויתפלל ביחד עם הילדים,

שלוז? והאמא שאלה אותו: **"מה ספר המלמד שלך על האמא החכמה שלו?"** והילד ספר שהמלמד ספר להם: **"יש לי אמא מאוד מאוד חכמה, בכל פעם שהיינו אצל סבא וסבתא כשהיינו ילדים, והם רצו להראות לנו וידיאו, אמא שלי היתה קוראת לי החוצה והיתה אומרת לי: 'בא לשוחח אתי', וכך היא שמרה שאני לא אסתכל על כאלו דברים, והיא עשתה את זה בחכמה, היא לא אמרה לי: 'אסור להסתכל על זה', אלא היא אמרה לי עם אהבה, 'בא לשוחח אתי...'".**

והאבא ספר לי: **"הרגשנו איך שהילד נתן לנו זריקה של ח"י רוטל משקה... החלטנו שזהו זה, אנחנו הולכים לחקות את מה שהאמא של המלמד עשתה, אנחנו גם נשמר על הילדים שלנו".**

אני בטוח שהמלמד כבר בכלל לא זוכר שהוא ספר את הספור הזה, ובשעה שהוא ספר את זה הוא חשב שהילד הזה בכלל לא מקשיב לו, ובודאי שלא עלה בדעתו שהילד עוד יחזר על זה בביתו להורים שלו, ולמעשה עם זה הוא שנה משפחה שלמה לכל החיים.

עם כל מלה מועילים הרבה מאוד

וזהו חזק מאוד גדול למלמדים; מלמד יושב לו בפתח בפשטות רבה, עם הכובע והחליפה הפשוטה, עם הספריות שעוזרות לא להצטרד, עם הקפה שלו והספר הבריא... והוא מדבר אל הילדים על לדבר אל השם יתברך, על זהירות בקדשת הברית ועל יראת שמים, והוא חושב שאף אחד לא מקשיב לו, כי הרי אי אפשר לראות אם הילדים מתחילים לדבר אל השם יתברך, ואף אחד הרי לא בא להגיד לו: **"מלמד, הייתי עכשו בבית של הדוד שלי ואחד רצה לגעת בי מתחת לבגדים שלי, ובגלל שהמלמד דבר אתמול מזה, ידעתי שאני צריך להשמר"**, אבל אנחנו צריכים להאמין שאין לנו השגה בעבודה הקדושה שלנו, עם כל מלה שמדברים אל ילדים - מועילים מאוד הרבה.

אם חולמים זו לא חצפה

אם ילד חולם באמצע היום, והוא לא פתח את הסדור מיד כשאמר, עוד לא צריכים לבייש אותו, ולא מגיע לו עדין סקילה.

אפילו בהתחלת השנה כשצריכים להיות מאוד חזקים כדי לקבע בכמה משמעת חזקה, זה רק לענן דרך ארץ, שהילדים יכירו במלמד שהוא המלמד, שצריכים לעשות את מה שהוא אומר ואסור לדבר כשהוא מדבר, אבל אם ילד חולם, אמרו לפתח בעמוד מסים והוא לא פתח, זה לא נקרא חצפה.

זכרו את הפלל: לא חייבים לראות הפל, ולא חייבים כל היום להתקוטט עם הילדים.

האזיר בפתה שיהיה נעים ושםח

מלמדים יקרים, צריכים להכניס חיות בילדים, שהאזיר בפתה יהיה נעים ושםח.

מוהרא"ש אמר לי פעם: "יואל [ראש הישיבה שליט"א], אתה מדי רציני, הבחורים יכולים להבהל ממך". אני באמת צריך לחזור בתשובה על זה, כי היות שמטלים עלי הרבה דברים, אני יכול לפעמים לשכח להגיד שלום לאדם או להחזיר לו שלום עם כל הרגע, ואני באמת מבקש כל יום מהקדוש ברוך הוא שתהיה אורה שמחה בישיבה.

לא לקחת אישית את מה שהילדים אומרים

אני רוצה לדבר על נקודה שהיא מאוד נחוצה למלמדים לדעת.

כשילד נותן חינוך ומבינים על פי החשבון שעם החינוך הזה הוא רצה לעשות צחוק, או שילד נענה ואמר: "למלמד יש זקן משנה", או ששומעים איך שילדים משוחחים: "המלמד של שנה שעברה היה הרבה יותר טוב", "אני לא אוהב את המלמד הזה", "המלמד הזה מדי תקיף", "המלמד הוא מלמד רע", אסור לקחת את זה אישית ללב, אסור לעשות מזה עסק.

תפלה טובה לראש השנה

מלמדים יקרים, אנחנו מגיעים לראש השנה עם חבילות טובות של זכויות, מזה שישבנו כל השנה עם הילדים ולמדנו אתם.

נוכל להגיד להקדוש ברוך הוא: "רבנו של עולם, תסתכל על היום הסחוט שלי, על הגוף הסחוט שלי, על כל עצם שחוקה, על הקול הצרוד שלי, על זה שדברתי אל הקיר ואף אחד לא הקשיב לי, וכל הבקרת שקבלתי מההורים, בזכות זה תרשם אותי לשנה טובה ומברכת".

הקדוש ברוך הוא יעזר, שתהיה לכם הצלחה וסיעתא דשמיא, אמן.

מכתבים בעניי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

האם לתת ממתקים לילדים כדי שהם יתפללו?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

ברוך השם זכיתי להיות מלמד לתינוקות של בית רבן, אני שומע הרבה את השיעורים של ראש הישיבה שליט"א, ואני מאוד נהנה מהעצות והחזק.

השאלה שלי היא אם צריכים לשכנע ילדים בגיל חמש בערך שאם הם יתפללו הם יקבלו ממתקים ומתנות טובות, ואז כל הילדים יתפללו בהתלהבות, או שיותר נכון להרגיל אותם להתפלל רק להשם יתברך, בלי הסבריות?

ישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ה' פרשת ויגש, ב' טבת, זאת חנוכה, שנת ה'תשפ"ה

לכבוד ... גרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

אתה צריך להתחזק מאוד בעבודתך הקדושה להיות מלמד, חכמינו הקדושים אומרים (שבת קיט:): "אין העולם מתקיים אלא בשביל הכל פיהם של תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא", המלמדים מחזיקים את העולם, המלמדים לומדים תורה עם תינוקות של בית רבן.

בנדאי שטוב לתת ממתקים לילדים, כדי ללמד אותם להתפלל יפה, כך מרגילים אותם להתפלל, ומאוחר יותר הם יתפללו בלי הממתקים, הם

יבינו שתפלה היא החיים, תפילה לקל חיי. מצינו בחז"ל ספורים מהתנאים והאמוראים הקדושים שהם שחדו את התלמידים. חכמינו זכרונם לברכה מספרים (תענית כד.), פעם היתה שנת בצרת - תקופה ארוכה לא ירדו גשמים, יהודי פשוט נגש אל העמוד ומיד כשאמר: "משיב הרוח, ומוריד הגשם" - התחיל לרדת גשם בחוץ זלעפות, שאלו אותו: "מהם מעשיך הטובים שאתה עושה?" וענה: "מלמד דרדקי אני - אני מלמד תורה לילדי ישראל, ואני לא מפלה בין ילד שאביו משלם לי עבור הלמוד, לבין ילד שאביו לא משלם; עוד מנהג יש לי, כשאני רואה ילד שלא רוצה ללמד אני משחד אותו. יש לי בביתי אקוריוס עם דגים ואני משכנע אותו,

שאם הוא ילמד - אראה לו את הדגים, עד שהוא מתחיל ללמד; זה היה הפח שלו, לכן הקשיבו לתפלות שלו.

כמו כן מספרים חכמינו זכרונם לברכה (בבא מציעא פה.), רבינו הקדוש שחזר כך את בנו של רבי אלעזר בן רבי שמעון, ובנו של רבי טרפון, הוא החזיר אותם אל השם יתברך על ידי שהבטיח להם שדוכים וכו', ואחר כך הם נהיו צדיקים גדולים ועבדו את השם שלא על מנת לקבל פרס.

השם יעזור שתצליח בכל הענינים. חנוכה שמח.

...

(קנטרס עצתו אמונה פרשת ויחי שנת תשפ"ה)

איך הילד הפסיק לכסוס את הצפרנים?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א, בבתי שלי יש ילד שכל הזמן כוסס צפרנים, אמרתי לו שיבקש מהשם יתברך על זה וכן הוא יפסיק.

בדרך לגן המשחקים עוברים דרך בית כנסת, והרבה פעמים כשהוא ריק אנחנו נכנסים לשם כדי לתת נשיקה לארון הקודש, פעם אחת אני שומע שהוא מבקש מהשם יתברך, "השם תעזר שלא אכסוס את הצפרנים", והיום אני קולט שהוא כבר כמעט ולא כוסס צפרנים.

ישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - ליל שישי פרשת בשלח, ט' שבט, שנת ה'תשפ"ה

לכבוד יקירי אהובי ... גרו יאיר קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שאתה מחדיר בילדים תפילה, שיבקשו כל דבר מהשם יתברך; כל דבר שצריכים, כל דבר שרוצים - יש רק עצה אחת, 'תפילה'; לבקש מהשם יתברך בפפה שלך, כמו שמבקשים מאבא, כמו שמבקשים מחבר טוב. כשלומד את זה עם ילדים, מדברים טוב ושוב על תפילה - זה נכנס כל כך חזק בעצמותיהם, הם זוכרים את זה כל ימי חייהם, וכשהם יצטרכו משהו וירצו משהו בחיים - הם ידעו שעל ידי תפילה אפשר לקבל את זה.

טוב מאד אתה עושה שאתה נכנס אתם לבית כנסת ריק ואתה מלמד אותם לנשק את הפרכת, וגם שיבקשו ליד הפרכת. מוהרא"ש ספר שהמלמד שלו רבי יעקב קלמנוביץ זכרוננו לברכה (המכנה בלשון חבה ר' יעקב מלמד) - היה מחדיר בילדים אמונה, כשיילד היה צריך משהו המלמד היה לוקח את הילד ומעמיד אותו לפני ארון הקודש, התלמוד תורה היה בבית הכנסת, והוא אמר לילד לנשק את הפרכת, הוא היה אומר תפילה ואמר לו לומר אחריו מילה במילה; כך הוא החדיר בילדים את הענין של תפילה, כשצריכים משהו שיגשו לארון הקודש, יתנו נשיקה

לפרכת ויבקשו מהשם יתברך מה שצריכים.

מוהרא"ש אמר שמכל המלמדים שלו יש לו זכרונות רק מהמלמד הזה ומעוד מלמד שגם הוא היה חסיד ברסלב, מהאמונה, התמימות והפשיטות שהם החדירו בילדים. מוהרא"ש גם ספר שהוא היה מחלק בתלמוד תורה בכל יום פרוטה לכל הילדים, והוא הסתובב עם קפה בין כל הילדים, ובשעה שהוא הסתובב עם הקפה היה לו נגון מיוחד שהוא היה שר: "הריני נותן צדקה לעניים וליתומים ולאלמנות, אנא השם, עזר לי כל ימי חיי לתת צדקה לעניים, ובזכות זה אנצל מכל הצרות ומכל המחלות ואף פעם לא אצדק לאחרים"; מוהרא"ש זכרוננו לברכה הוסיף שהיה זה מחזה נפלא לראות איך כל ילד מכניס פרוטה בקפה אחרי אמירת התפילה.

השם יעזור שתצליח בכל הענינים.

...

(קנטרס עצתו אמונה פרשת ויחי שנת תשפ"ה)

מדור חינוך וה

בקול ברסלב

לשמיעת כל שיעורי החינוך

(באדיש)

מראש הישיבה שליט"א

בקול ברסלב

הקישו 1-2-4-2-1

- שמעו ויהיו נבשרב -

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: chinuchgilyon@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון אמונה (נשים)

שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד

079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / 845-351-9060 / אנגליה 03303502363

קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב

שיעורים; חינוך יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד

079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / 845-351-0910 / אנגליה 03303502361

קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חינוך יומי chizikyomi@gmail.com